

15
Փայտ

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փայտ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է 10 ռուբլի, եւ ցաւաւագ համար 7 արծաթ մեկնու կ'աւելի: Գաւառական քաղաքացիական ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժան- նորդք ալ կը հրատարակուի:

Լրագրոյ վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Գրաստան Թ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ տրուի: Ծանուցման առդք մեկ ամսեայ համար 3 դրոշ է. աւելի աւ- ցաճի համար աւելարկութիւն կը լինայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ
Ի ՅԱՐԱՐԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԴ ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ԱՐՄԵՆԻՈՅ

Կաթողիկոսական ընտրութեան հան- դիստետ ժամն վաղ կամ անագան պիտի հնչէ: Սակայն այն բոլոր ներքին եւ ար- տաքին երևոյթներն՝ որով շրջապատեալ է, կաթողիկոսական խնդիրն, պարտիմք միտնալով ընդ միշտ լաւ ինկատ առնուլ, ընտրական գործողութեանց ձեռնարկե- լէ առաջ:

Արդէն լրագրոյս սկզբնական մէջ մի յօդուածով ներկայեցի Հայութեան իւր կաթողիկոսական նախկին եւ արդի վի- ճակները, եւ միջոցներ առաջարկեցի Հա- յութեան աշխարհի Հայրապետութիւնն իւր առաջին փառացի վերածնունդի համար, իօսիմ այժմ ալ այն խնդրոյն վերայ՝ ու- ընչ տեսակէտով:

Ա.

Մի բացայայտ երողութիւն է թէ՛ Մոս- կովեան աշխարհապարութիւնն Արարա- եան նահանգին մէջ տարածուելէ յետոյ, Պալատէնիա (Ռուսական բաւով «Բալ- օթէնիա») ըստած կանոնադրութեամբ Հայոց կաթողիկոսութեան վեհ դրից վե- րայ ստրկութեան սե քօղն անցուց կար- բեցի Յովհաննէս կաթողիկոսին առեւ, թէ այս էր նիկողայոս Զարին Հայոց աղգին տուած խոստումն ի գին այնքան դիւցազն Հայոց թափած արեան հեղեղ- ներուն, աստուծոյ մի քանի պատմական հաստատման յառաջ պիտի բերեմ ցուցը- նելու համար Զարեհուն քաղաքական խո- րագիրութիւնն ի մասին Արմէնիոյ, հաս- տատման: որք հանրածանօթ լինելով հանդերձ, կարեւորութենէ զուրկ չեն, եւ ներկայ յօդուածին ընթացքին մէջ ը- րած տեսութեանց աւելի ոյժ տալու պի- տի նպատակն:

Ներսէս Աշտարակեցի, որ տապանին վերայ գրուած է Պաշտպան-Հայրենեաց արժանավայել մակդիրն, կաթողիկոս ընտրուելէ յետոյ երբ Զարեհուն մայրա- քաղաքն՝ Փէթրսպուրկ կուղևորի, նիկո- ղայոս Զարն իրեն այցի կերթայ: Սոյն արքայական եւ հայրապետական տեսակ- ցութեան միջոցին, բնականաբար բանա- խօսութիւնք եւ անցեալ դէպքերու յիշա- րանքութիւնք տեղի կ'առնեն: Հայրեն-

եաց բոլորանուէրն ներսէս խօսքն ուղ- ղելով առ Զարն կըսէ. «Քչ ապաքէն այս ներսէսն էր՝ որ Բասթան զօրապետի- խնդրէն եւ աղաչանքէն յորդորուելով եւ համոզուելով, եւ դաշնադրութեան յետ- կարն (ձեռագիր) իրմէ ընդունելով, յո- ռում ձեր ստորագրութիւնն ալ կը ցո- լանայ մեր հայրենեաց եւ աղգին աղա- տութեան համար, իբրեւ մի մասնաւոր դքսութիւն Աստուածազօր կայսրութեա- նը: հովանաւորութեան եւ պաշտպանու- թեան ներքեւ, այս ներսէս, այս, այս ներսէսն էր՝ որ Հայաստան աշխարհի եւ կովկասեան գաւառաց Հայ քաջերն ոտք հանեց, եւ իւր առաջնորդութեամբ իբ- րեւ քաջ զօրապետ՝ իւր անձին չի խնա- յեց, եւ քան եւ հինգ հազար հօգի կոր- սնցնելով յաղթանակ տարաւ ընդդէմ պարսկական բանակին: Ա երևանն, Նա- խիջեանն եւ ուրիշ գաւառներ Պարսից հպատակութենէն ազատեց, որոց այժմ կը տիրէք եւ կը հրամայէք: Այս յետ- կարն եւ ձեր ստորագրութիւնն քովք պահուած կը մնայ, եւ հաւիտա տէր, իբրեւ օրագրան մասն, կ'ելմ գիտեր թէ երբ պիտի գործադրուի:

Զարն կը պատասխանի. «Ես խոստ- մանս մէջ հաստատ եմ, եւ յուսում թէ՛ յանուն Աստուծոյ օտորագրածս կը կա- տարեմ, եւ ձեր աղգին եւ յայնչափ անպարա- արեանց հեղման պարտկան չեմ մնար, որք թափուեցան կայսրութեանս փառաց համար: Բայց եւրոպիոյ այժմեան քա- ղաքականութիւնն սոյնտադրած խոր- հրդոյս կընդդիմանայ չի յաջողի, եւ ձեր աղգն՝ ո՛ւր որ ցրուալ է, մնաս կը կրէ միշտ, եթէ Աստուծ ողորմութեամբ բն Արեւելեան խնդիրը գլուխ տանիմ Գրիստոնէից ազատեան համար, յայնժամ ձեր խնդիրն զիւրաւ կը յաջողի. ուստի պէտք որ համբերէք, մինչեւ որ Աստուած ին իոկ տնօրինէ եւ ժամանակն յաջողէ»:

Քսան հազար Հայ կիւռնի եւ իշմիտ- ծին Զարեհուն իշխանութեան կը հպա- տակի: Նիկողայոս թոյլ յանուն Աս- տուծոյ օտորագրած լնագրին գոր- ծադրութիւնն անտեսնէ, զայն եւրո- պական գիւտագիտական հակառակ կարծելով, ալ նաև նորաշնագրին ե- ղերական վախճան տար փորձէ, եւ կը յաջողի իսկ ինչ մտաբէ Հայոց Հայ-

րապետական Աթոռոյն շուրջ նսեմացու- նել հաշակաւոր Պալատէնիայի խմբագ- րութեամբ: Ժամանակ կանցնի, ուսում- հայոց դպրոցներն ուսումական օրինաց խտրութեան կենթարկին՝ կորսնցունե- լով իւրեանց աղգային անկախութիւնն, Հայկական լեզուի ուսուցման կը յաջոր- դէ ուսումական, Հայկական պատմու- թեան կը յաջորդէ ուսումական, Հայկա- կան աշխարհագրութեան կը յաջորդէ ուսումական, Հայկական կրօնագիտու- թեան կը յաջորդէ ուսումական: Թառե- րաբեմին վրայ կերևի բարոյական ճշն- շումն, բարոյական ստրկութիւն, որք կը ճնշեն այն ուսումական՝ որ պիտի վայելէր մասնաւոր դքսութիւն կամ ինքնօրինու- թիւն: Ահա Զարեհուն յանուն Աստուծոյ օտորագրած դաշնագրին «իրական» գոր- ծադրութիւնն, ահա ներսէսի դիւցազ- նութեան վարձապարութիւնը:

Զարեհուն հնարեցին «Արեւելեան խնդի- րն», որ ունի Հիթրայի գլուխներ. խն- դիր քրիստոնէից (Սլաւ քրիստոնէից) ա- ղատութեան, որ մերթ ընդ մերթ Արե- վելեան եւ Արեւմտեան աշխարհները կա- լելածէ: Եթէ սոյն խնդիրն, որ պարզ պատրուակ մ'է Մոսկովեան աղգական աշխարհապարութեան տարածման, լուծ- ուէր, ներսէսի խնդիրն ալ դիւրաւ պի- տի յաջողէր: Նիկողայոս սոյն խնդրոյն մէկ մասն լուծեց, մէկ մասն ալ իւր օրդոյն կտակեց, որ վերջին պատերազմը յառաջ բերաւ, եւ արդիւնքն եղաւ Պա- քսանց թերակղզւոյն Սլաւ քրիստոնէից ազատութիւնն եւ Համալսարանութեան մի- ութիւն: Իսկ ներսէսի խնդիրն ցորդ- անլոյժ մնաց եւ յաւիտեան պիտի մնայ, ներսէս ի բարձանց պիտի ցնծայր եւ իւր ոսկերքն ալ իւրեանց յաւիտեանական հան- գատեան մէջ պիտի խայտային, եթէ Նի- կողայոսի յայտատուին խոստման մի նշոյլն երևէր, խոստում, զոր «յանուն Աստուծոյ» ըրած էր Զարն:

Իրաւունք ունիմք հաւատարմութիւն օր նի- կողայոս Պալատէնիայի ճնուռն տալով, նպատակն էր Հայաստանեայց ընդհա- նուր Հայրապետութեան մի հարուած տալով հանդերձ, Հայկական եկեղեցին իսպառապուռ ջնջել: Սոյն ամենողորմած Զարն է՝ որ կըսէ ներսէսի թէ քանի որ մի է մեր տէրն, մի է եկեղեցին, մի է հաւատն եւ մի է Մկրտութիւնն, ինչո՞ւ ուսումական եւ հակառակ եկեղեցեաց միջև

բաժանում պիտի լինի: Միթէ կարելի չէ՞ որ երկու եկեղեցեաց մէջ միութիւն գոյանայ ինչպէս հաւատով, նայնպէս տ. մեն կրօնական պաշտամամբք, ծիսիւք և արարողութեամբք: Իսկ խորագէտն և բազմահաճարն Ներսէս կը պատասխանէ թէ՛ ինչ եղանակաւ սոյն միութիւնն պիտի ծնանի. հինը նորոյն պիտի ծառայէ թէ նորը հնոյն: Ուրիշ անգամ մ'ալ Նիկողայոս կառավարէ Ներսէսի իւր վեղարին ձեռք փոխել և առական հոգեւոր «Մինիթրին» վեղարին ձեռք ղուելի: Առ այս Ներսէս կը պատասխանէ թէ՛ երբ Զմիւռնիա քաղաքին մէջ քահանայ ձեռնադրուած օրո աոյս վեղարն գլուխ դրի, ուխտեցի երկնաւոր Քահանայապետին՝ որ այս վեղարով գերեզման իջնամ: այս ուխտս չեմ կրնար փոխել ի շնորհս մարդկան»:

Այս տողերն թէ և պատմական տողեր, այլ լիովին կը հաստատեն Զարեալ քաղաքականութիւնն մեր եկեղեցւոյ և ազգայնութեան նկատմամբ: Այո՛, Նիկողայոս կառավարէր որ Ներսէս վեղարին ձեռք փոխէր, պարզ բան. սակայն Նիկթական և արտաքին ձեռք փոխութեան պիտի հետեւէր մեր եկեղեցւոյ ջնջումն, ինչպէս Զարեան ջնջելու ատարիճանին հասուցած են Հայոց ընդհանուր Աթոռակալութիւնը:

(Գրականութիւն)

Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Գեր. Ստեփան վարդապետ Պաթուսէն յունվար 15 թըւով (երկուշաբթի) կը հեռագրէ առ Ս. Պատրիարք Հայրն թէ ինքը իջմիծնայ Գէորգեան ճեմարանը չընդունուած 18 տղայոց հետ (որոնք մին Աշխուրհեան անձին, շոգենաւ նստելով այսօր մայրաքաղաքս կը պաշտուէր) Պաթուսէ հասած է և ի միասին պիտի մեկնի ի Պոլիս:

Հետեւեալ գծերով պատանիք վաղը կամ միւս օր մայրաքաղաքս պիտի հասնին ի խնդութիւն իւրեանց ծնողաց:

Տեղեկացանք որ յիշեալ պատանիները իջմիծնայ Սինօքին ծախիւք Տիգրիս եկեր անտի ալ կամ տեղւոյն ազգային անուակին կամ Օսմանեան հիւպատոսին օգնութեամբ մայրաքաղաքս ուղևորեր են:

Հետեւեալ բնաւ տարակոյս չկայ օր աղայոց վերադարձի ծախքը Ազգ. Պատրիարքարանէն պիտի պահանջուի:

Սամաթիոյ եկեղեցւոյ ծերունաղարդ Տ. Յարութիւն քահանան վախճանելով, օծման հոնդէսը պիտի կատարուի այ. օր, յիշեալ եկեղեցւոյ քարոզիչ Դիմաքսեան Գեր. Հմայեակ Ս. Եպիսկոպոսի ձեռամբ:

Ծառք սրտի իմացանք թէ Գաղ. Ժողովոյ որոշմամբ կեդր. անուակին ըլլալիք փոխառուութեան շատ քիչեր մասնակցեր են. իսկ հրաւիրելոց մեծագոյն մասը անձամբ Պատրիարքարան իսկ ներկայանալ չեն ուզեր:

Եւ Սակայն Գաղ. Ժողովոյ վաճառ. Ատե. նապետը և մի քանի անդամք ինչպէս նաեւ Տնտեսական խորհրդական Սեթեան

էֆէնտի Պատրիարքարանի պաշտօնէից ըստ կարի նպատակներն:

Մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնեմք յիշեալ բարեւեր էֆէնտիներուն:

... Խմբագիր Տէր

Թաւաղիկայ Ս. Ծննդեան տօնի առթիւ միմեանց այցելութիւն տալու հարկէն ազատ մնալու համար հետեւեալ Մեծապատիւ անձինք բարեհաճած են մէկ մէկ նուէր շնորհել Ազգային Հիւանդանոցի, զոր հրատարակելիք խնդրելով.

Մնամք յարգանք

Ի գիւնաց Հիւանդ. Հոգաբարձ.

Ատենագ. պիր Ատենապետ
Տիգ. Կիւմիւշէրտան. Միք. Յակոբեան
և յունվար 1883

Գրառ. Ազգ. Հիւ.

Կ. Պօլիս

Մեծապատիւ Տեառք	արծ. մէճիտ
Յովհաննէս Կիւմիւշէրտան	10
Խաչիկ Խորանանճեան	1
Միքայէլ Մ. Մատթէոսեան	1
Անտօն Ղազարոսեան	1
Մարգարիտուգարեան	1
Ա. Խ. Զուռդ	1
Աղէքանդր Սէրէճմալի	1
Խաչիկ Էքմէճեան	1
Գրիգոր Էփրէնեան	1
Յովակիմ Մ. Աթամպօլլուեան	1
Յ. Կ. Բապուճեան	2
Գ. Յ. Յովակիմեան	1
Յովհաննէս Խաչէկիւլեան	1
Սարգիս Թաշեան	1
Միհրան Շիրինեան	1
Գ. Հարէնց	1
Հ. Աճէմեան	1
Կուսէիկ Համսճեան	1
Մնտօն Սաւակ	1
Կարապետ Գալամճեան	1
Կարապետ Ասրնեան	1
Գրիգոր Մէրաքէտեան	1
Միքայէլ Մամկոնեան	1
Կարապետ Հալաբեան	2
Շնորհք Հագալեան	1
Անդրանիկ Ապրեան	1
Մ. և Ա. Ունճեան	5
Գառնիկ Սարգսօֆ	1
Քերսիւրէ Կիւմիւշեան և եղբարք	1
Սերուբէ և Սագիս Կիւլպէկեան	10
Գարեգին Պաղտատեան	1
Մանուկ Արզեա	1
Խ. Ա. Հաճեան	3
Համբարձ. և Յիւր Մադալուեան	2
Յովհաննէս Բէրաթեան	1
Կարապետ Թիւրքեան	1
Կարապետ Սարիսօֆ	1
Միսաք Թաշեան	1
Աւետիս Գօլօբեան	1

Գումար 66

Սթամպուլ հեւեալ զարմանալի լուրը կը գրէ իւր հեղուան թուով.

ԶեյնէլԱԿԱԼՈՒԻԻԻՆԻԻ Ի ԿԱՐԻՆ

«Հայկական դղանի ընկերութեանց յեղափոխական քրթմանց քննութիւնը ամենայն փութով կը շարունակուի ի կարին:

«Ահաւասիկ Լիմնադրին բանաձեռ զարդինուորադրեանդամք ստորագրեր են իբրեւ պարզ դուր:

«Կերէնում յաւն Ս. Երրորդութեան

«պատուոյս և հաւատարմի վրայ աշխատիլ «բաւոր զօրութեամբս իմ աղքիս ազատութեան համար և իմ կեանքս զոհել «այս գործին եթէ առիթը ներկայանայ:

«Եթէ իմ խոստմանս դրժեմ և հաւ. «կառակ վարուիմ, բարձրագոյն ժողովը (գաղանի ընկերութեան) իրաւունք «պիտի ունենայ զիս բռնալինջ ընել:

188 Ստորագրութիւն
Տարիք Արհեստ կամ պաշտօն
Թաղ Թիւ խանութի

Ստորագրութիւն անոր
որ երդումն ընդունել է:

«Ապայներուն կատարած երդումը զին. «ւորներու երդումէն քիչ կը տարբերի:

Ձը գիտեմք թէ՛ Սթամպուլ ս'երկէ քաղած է այս լուրերը որ բաւական ծանրը են: Եւ սակայն կը յուսամք որ Բա. րեխանմ կառավարութեան այս առթիւ բացած քննութիւնը, ճշմարտութիւնն այսօր վաղը երևան պիտի հանէ:

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Դաղղիոյ հասարակագետութեան նա. խագահ Պ. Կրէվի Մեծ Եպարգոս Բարձր. Սահտ փաշայի Պատուոյ Լէգէոնի մեծ ժապակէնը շնորհեց:

— Լորտ Կրանվիլ Դանուբի նաւարկու. թեան համար գումարելի դեսպանատն. ղովը Աւտորիոյ առաջարկութեան համե. մատ ամսոյս վերջը յետաձգեր է:

— Լայտի ընկերութեան շոգենաւ մը ճիւղեքէն և Եմպօքէն 267 ուխտաւոր բերաւ մայրաքաղաքս:

— Հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Գիւրաթիտան պաշտակաւ գացող Ռուս ռա. ղարմառ զանայ և Կարնայ գիրքերը զին. ւորական տեսակէտով քննել և Սպայա. Ժողովի գործածութեան յատակագծեր շինել են:

— Հաւովմէական ազգայնոց Պատրի. արք Գեր. Աղարեան Ծննդեան տօնին առ. թիւ իւր փոխանորդը և քանի մը ժող. վարկաններ Յունաց Ս. Պատրիարքին զըր. կեց շնորհաւորութեան համար:

— Տեղական մամուլը գրեթէ ամեն օր կաթուածով մեանջներու գէպքեր կը հրատարակէ:

Երկուշաբթի օր քաղաքսը հայ մը Սամաթիա իմրահօր որճարան մը մանե. լով ուրեճ մը կուղէ, բայց ուրեճը չեկած խեղճը գետնին վրայ կը տարածուի և կը մեռնի:

Առջի օր ալ ուրիշ հայ մը Ձէնկէլ. քէօյէն Արնաւիւտ գիւղ երթալով, Ար. նավաւորէօյի նաւամատոյցը ելնելուն պէս կաթուածահար գետին կիցնայ:

Մի և նոյն օրը Խոսեփիւղի մէջ ալ կին մը կաթուածահար մեռաւ:

Հագըգաթ Աք-Սէրայի մէջ ալ տաճիկ կնոջ մը այս օրինակ մեռնիլը ծանուցա. նելով, կը կարծէ թէ՛ քօլէրայի նման հիւանդութիւն մը ճարակած է մայրա. քաղաքին մէջ, և առաջնապահական վարչութեան ուշադրութիւնը կը հրաւ. րէ:

— Աղէքանդրիայէն հասած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Սուտանի կառավարիչը արաբական ապստամբու. ղ:

Թիմուր բոլորովին նուաճեր և սուտ մար-
դարէին (Մէհտի) բոլոր մարդիկը ցիրու-
ցան ըրեր է:

Եզրկատական զօրաց թիւն էր 4000 ու-
րօց ամենքն ալ լաւ զինեալ էին. իսկ
սուտ Մարգարէին զօրութիւնը որ ի ըս-
կըզբան 200 հազար հազիէ կը բաղկա-
նար, հետզհետէ երևան եկած պար-
տութեանց և դառաւթութեանց պատ-
ճառաւ 10,000 ի իշտէ էր: Ասոնք ե.
զիպատական բանակին կանոնաւոր յար-
ձակման չը կարենալով դիմադրել, զէնք
և աւար թողլով ի փախուստ ածապարեր
են:

Յար տիւ Պօսթօր իւր երէկուան
թուով Այվազեան Աբրահամ էֆէնտի
սխալի շահատակութիւնները ընդարձա-
կօրէն պատմելէ վերջը կառավարիչ Այ-
վազեան էֆէնտին եղեւնական տտենին
յանձնել և օրինաց 23 հրդ. յօդուածին
դործադրութիւնը պահանջել ի վարձատ-
րութիւն իւր քաջագործութեան:

— Գիտէ՞ն զրուած նամակ մը տե.
ղեկութիւն կուտայ թէ վերջին կերակի
առաւօտ սաստիկ երկրաշարժ մը տեղի
ունեցեր է. սակայն մանրամասնութիւնք
դեռ յայտնի չեն:

— Դանուբը սառելու վիճակին հա-
սեր է:

— Մայրաքաղաքիս գերմանական դես-
պան Պ. ար Ռատովից շարժթ օր վեհ.
Սուլթանին ներկայանալով առանձինն տե.
ռակցեցաւ: Եւ թէև Սուլթանը նոյն ի.

րիկուան ճաշը պալատն ընելու հրաւիրեց,
սակայն դեսպանը ականջի ցաւ ունենա-
լով ներողութիւն խնդրեց և մեկնեցաւ:

— Վազըթ կըսէ թէ Պ. Կլառնսթօնի
հիւանդութիւնը կը ծանրանայ, և կը
փափաքի որ ժամ առաջ դործէ քաջուի:

— Եզրկատուէն առնուած աղեկութեանց
համեմատ խառն տտենից պայմանաւոր
տարի մը երկարելու մասին Անգղիոյ
ըրած առաջարկութիւնը Գերմանիոյ և Ա
ւրստիոյ կողմանէ ընդունուել է, և
Գաղղիա տը գաղանի պայմանաւ մ'ըն-
դունելու մտադիր է եղեր:

— Գուլշարական կառավարութեան
պաշտօնական ծանուցմանց հակառակ
վազըթ կը պնդէ թէ Գուլշարիոյ ներքին
վիճակը խիստ խառնաշփոթ է:

ՀԵՌԱԳՐԱՆՈՒՐԻ

Ս. Փէթրասուրկ 15 յուն,

778 միլիօն ռուպլիով 83 տարւոյ եւ-
մրացոյցը գոցուեցաւ. թղթագրամը
բառնալու համար հայթայթեալ 50 միլ.
եօն ռուպլիի գումարը վերոյիշեալ հաշ-
ուէն դուրս է: Գանձուց պաշտօնէին տե-
ղեկագրին մէջ յայտարարեալ է թէ ար-
տաքին ու ներքին բարուք վարչութեան
համար բնաւ փոխառութեան հարկ չը
կայ:

Լեհաստանի Ակրէդիտէֆ քաղաքին մէջ
ձիարշաւի ժամանակ կրկէտը այրելով 300
հօգի բոցերուն զօհ եղեր են:

Ա Ձ Դ

Լրագրոյս ցրուիչը ճամբուած ըլլա-
լով, կը խնդրեմք մեր ազնիւ բաժանորդ-
ներէն որ եթէ իրենց թերթերը կանո-
նաւորապէս ընդունած չեն, մեզ իմ-
ցնելու շնորհն ընեն:

Նոյնպէս կը խնդրեմք որ առանց ըս-
տորագրեալ ընկալագրի և է դրամ չը
վճարեն մեր հաշուին:

Պ Օ Ն Մ Ա Ր Շ Է

Մեծ վաճառատուն նորաձեւ առաջին
կարգի պատրաստ հանդերձեղէններու:

Արանց, երիտասարդաց և տղայոց հա-
մար հատուկ և մեծ քանակութեամբ:

Կը ծախուի գործարանի հաշւոյն շատ
աժան գինով: Սակարկութիւն չի կայ:

Կ. Պօլիս Պահճէ քաբու Լօմէր էֆէն-
տի խանին դէմ 2 թիւ վաճառատունը:

Ո Մ Կ Ի Մ Կ Ր Ա Տ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԿԱՄՈՒՐՁԻՆ ԳԼՈՒԹԸ ԹԻՒ 27 ԵՒ 29

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՍՏՈՒՆ, ՀԱԳՈՒՍԹԻ ԱՐԱՆՑ

ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Յրանսայի եւ վիճենայի առաջին գործա-
րանաց մէջ պատրաստուած ձմրան գործածե-
լի ամեն տեսակ հանդերձեղէնք վերոյիշեալ
վաճառատանս մէջ կը ծախուին աժան գինե-
րով: Ուստի մեր ազգայինք ամենայն վտա-
հովթեամբ կը հրաւիրուին դիմել, եւ օղտիլ
այս առիթէն: Նաեւ Յրանսայի, Անգղիոյ եւ
Գերմանիոյ երեւելի գործարաններէն բերել
արուած ընտիր կերպասեղինաց մեծ քանա-
կութիւն մ'ալ կայ, որ ուղղղին չափը առնե-
լով կարճ միջոցի մէջ չինելու համար յատուկ
երեւելի դերձակ մ'ալ կը գտնուի արուեստա-
նոցիս մէջ:

Գնեքը աժան են:

Մ. Թ. Փալիազեան եւ Ընկ.

Ձայո ընելէ վերջը պատեց: Իւր անհամբեր ձիերը
խօսքով կամ խորազանաւ հանդարտեցնելով:

Սուրհանդակի կառքը նստելու դատապարտուող
խեղճերը շատ շուտով ըրին իրենց ճաշը. հազիւ կէս
ժամ անցած էր, և ահա առհասարակ ձայնը լսուե-
ցաւ որ կը պոսար:

— Օ՛ն, քաղաքացի ճամբորդներ, կառքը պատ-
րաստ է:

Մօնպար կառքին դրան մօտ կանգնելով, հակա-
ռակ անոնց ծպտեալ կերպարանաց՝ շատ լաւ ճանչցաւ
Րօլանը և օրօրողաց Ղրդ կիտարածին գլխաւորը, ո-
րոնք կառքին ներքը նստան, առանց առհասարակին ու-
շագրութիւն ընելու:

Իսկ առհասարակը գուռը վրանին գոցեց, փականքը
կերկու գամին մէջն անցուց և բանալիով գոցեց:

Յետոյ կառքը ծռելով, միւս դրան առջև խարա-
զանը գետին ձգել կեղծեց. և երկրորդ փականքը
միւս կերկու գամին մէջ անցուց, բանալիով գոցեց և
ապահով ըլլալով որ երկու սպայները նիգի ներքեւ են,
ձի նստաւ բարկանալով ձիապանին՝ որ իրեն կը թողու-
րնել ինչ օր ըրաւ:

Սուրհանդակի կառքին առջևի մասին՝ կիտակաքին
մէջ տեղ բռնող ճանապարհորդը եկած նստած էր, և
ձիապանին հետ հաշւոյն մնացորդին համար կը վիճէր:

— Այո իրիկուն, այո գիշեր թէ վաղն առաւօտ
կը վերջանայ գործդ, հայր Յրանուա, պօռաց կեղծ
առհասարակը, բուն առհասարակին ձայնին նմանցնելով
ձայնը:

— Լաւ, լաւ, լմնացաւ: պատառնեց ձիապանը:

— Մնացածը՝

— Վաղը փանթալօնը հագած տտենս. միայն քիչ մը
զգուշութիւն պէտք է ընես...

— Ինչ զգուշութիւն:

— Սուրհանդակները կողոպտող աւազակները շատ-
ցած են, անոր համար թամբին վրայ հրացանի տման
մը պիտի դնես:

— Ինչու համար:

— Մէջը տարճանակ պիտի դնեմ:

— Ինչ, այն քաջ երիտասարդներուն չարութիւն
պիտի գործես:

— Ինչպէ՞ս. գողերը քաջ կանուանես դու:

— Կառավարութեան դրամը գողնալով գող չը հա-
մարուիր մարդ:

— Բու կարծիքդ է, այո:

— Այո, ոչ միայն իմս ալ և ուրիշ շատերու, եթէ
եւ դատաւոր լինէի, զանոնք չէի դատապարտեր բը-
նաւ:

— Թերեւս անոնց կենացն ալ կը խմէիր:

— Ճշմարիտ եթէ գինին ազնիւ լինի:

— Ահաւասիկ, ըսաւ Մօնպար երկրորդ շիշին մէջ
մնացած ամբողջ գինին դաւաթը լեցնելով:

— Առած մը կայ, գիտէ՞ք, ըսաւ առհասարակը:

— Ինչ է:

— Պէտք չէ խենթը գրգռել խենթութիւն ընելու
համար: Յէուի ընկերներուն կենացը:

— Լաւ, ըսաւ Մօնպար:

— Եւ հինգ ոսկին, ըսաւ Անթուան գաւաթը սե-
ղանին վրայ դնելով:

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԴԱՐԱՆ

Ա. Ա. ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ

Նպարեղէնք և Եւրոպական ոգելից
ըմպելիք

Նպարեղինաց եւ եւրոպական ոգելից ըմպելիքի սոյն վաճառատունն իւր ցարդ հետեւած ուղղութեան միշտ հաւատարիմ, կը հորատիրէ զպատուարժան աղղայինս դիմել առինքն, իրենց նպարի պիտոյից համար: Մասնաւորապէս Ս. Մարտիրոսեան մտննայուն առթիւ վաճառատուն մեծ քանակութեամբ զնպարեղէն մթերած է, որոյ թէ սեսակներէն եւ թէ գնեղէն դոհ պիտի լինին մեծարոյ յաճախորդք:

Վաճառատունն իրեն եղած յանձնարարութիւնք ճշգրտութեամբ, չափաւորութեամբ եւ փութով կատարելու մասին վկայեալ է արդէն:

Կ. Պոլիս Ալաճա Համամ Գէթէնճիլէր պաշը Թիւ 14

ԸՆՏԻՐ ԱՍՍՅՈՒԱԾՔ

ՕՏԱՐԱԶԳԻ ԱԿԱՆՈՒՈՐ ԱՆՁԱՆՑ

Կենսագրական համառոտ տեղեկութեամբք
Հաւաքեց

ԵՂԻՇԷ ՎԱՐԴ. ԴՈՒՐԵԱՆ

Տպագրեալ ծախիւք Գրական Մասնա.

Խմբիւ Իւսկիւտարու

Արամեան մաքուր տպագրութեամբ հրատարակեալ սոյն մատենիկը՝ որ կը պարունակէ օտարազգի անհնաւոր անձանց ընտիր ասացածները կը ծառայէ մանկանց իրեն շիւթ գրութեան եւ իրեն գրական սնունդ նոցա մատուց մտաց: Ամեն կարգի ազգայնոց ընթերցասիրութեան արժանի գործ մ'է այս:

Կը գտնուի բոլոր հայ գրականաց քով.
Ի վրէժ Գորուշ

ՏԵՐ-ԻՍԿԱԿԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Իրկա փաշա Խոն Թիւ 14

Փ Ա Ն Ա Ս Է

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՑԻՈՑԸ

Կը ծախուի Միխայիլեան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիւ Կ. Պոլսոյ:
Փանասէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպայի, նոյնպէս եւ Թուրքիոյ այլ եւ այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է:

Փանասէն գեղացւոյն եւ գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու դեղ եւ դարման հազիւ կը գտնուին: Փանասէն բուժեղէններէ բաղադրեալ լինելով՝ բոլորովին անվնաս է: Փանասէն տարածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ: Նոյնպէս եւ մարմնոյն կտրուած ու ճմլուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը շուտով կ'անցնէ:

Զղային, յօդային եւ ոսկրային առատիկ ցաւերը բուժելով՝ առաջնապէս կը հանդարտեցնէ: Ստամոքսի, փորի եւ աղիաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարութեանց առաջը կ'առնու:

Փանասէն ակապի սոստիկ ցաւերը շուտով կը բուժէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առատ Փանասէ քսելով շուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին: Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորհարութիւն, թանջք, հազ, ջերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուսեցք, մէջքի ցաւ եւ այլ զանազան ախտեր, որոց յազնապատճառը գրեթէ նոյնն են: Այսպէս կը վկայեն շատեր, որք փորձած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք իրենց մօտ Փանասէ պահելով եւ յանկարծական դժուարութեանց առեւն գործածելով մեծ օգուտ կը քաղեն եւ ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնու: Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ:

Գործածութեան կերպը հետն է: Գլխաւոր վաճառատնողին է, Ղալաթիոյ Նէնի-Ճամիլի դրան կից Միխայիլեան Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքիւ զեղադորձաց քով ու գաւառներն ալ կը գտնուին:

— 578 —

— Ահաւատիկ:

— Շնորհակալ եմ: Թամբին վրայ գէնքի պահարան մը պիտի դնեմ: Բոյց տարճանակ մի դնէք մէջը, կամ եթէ դուրսը դնէք, ճենովայի ռահաճորդ հայր Ժէրօմի նման ըրէք, տարճանակին մէջ գնտակ մի դնէք:

Եւ ռահաճորդը այս մարդասիրական յանձնարարութեան ընելէ վերջը Մօնպարէն բաժնուեցաւ և եւանդաւան ձայնով երգելով սանդուխէն վար իջաւ:

Ընդ աւաւօտն անկողնէս ելայ:

Եւ գնացի դէպ անտաւ

Գտի հովուհիւս որ կերաղէր

Եւ մեղմիւ արթնցուցի:

Ըսի անոր լսիրուն հովուհի

Հովիւէն ինչու կը վախնաս

— Ես հովիւէն կը վախնամ:

Լուս լեր պարօն խաբեբայ:

Մօնպար երգիչին ետեւէն վար իջաւ անոր երգը մը տիկ ընելու համար, սակայն արդէն նա հեռացած ըլլալով, Մօնպար միայն առաջին բաւերը կը ցաւ լսել:

ԽԲ.

ՇԱՄՊԵՐԻԻ ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԸ

Հետեւեալ առաւօտ կէս օրուան ժամը հինգին անշուշտ ուշ չը մնալու համար կառքը տանող երեք ձին թղթատան բակը կը տանէր:

Գահ մը վերջը կառքը թղթատան պանդուխը կը մըտ:

— 579 —

Նէր և Անթուանն այնքան զբաղեցնող սեփեկին պատուհանաց ներքև ձիերը կը շարուէին:

Եթէ ուշադրութիւն ընէր մէկը, պիտի տեսնէր որ պատուհանին վարագոյրը անխօսեմ կերպով կը բացուէր կը գոցուէր. որպէս զի սենեակը բնակող անձը կարենար տեսնել թէ՛ սուրհանդակի կառքէն օվ կիջնէր:

Երեք հոգի իջան կառքէն, որոնք օովալլուկ ճամբորդներու նման առաքարանօք սրահին լուսաւոր պատուհաններուն կողմը դացին:

Հազիւ ներս մտած էին առնք, և ահա սանդուխէն շքեղ հագուած ռահաճորդ մը վար իջաւ: Անթուանի խոշոր կօշիկները ոտքն անցուց, հինգ հատ գաղղիակուն ոսկի անոր ձեռքը դրաւ. յետոյ ետին դարձաւ որպէս զի անիկա թիկնոցը վրան տայ, որ ձեւեանային եղանակի համար հարկաւոր էր:

Անթուան ասիկա ընելէ վերջը կամացուկ մը տխուռ մտաւ և մութ տեղ մը պահուրտեցաւ:

Իսկ ռահաճորդին պաշտօնը յանձն առնողը իւր թիկնոցին վատահելով՝ որ երեսին կէօը կը ծածկէր, նախ Անթուանի բերած ձիերուն քով գնաց. երկհարուածեան զոյգ մը տարճանակ դրաւ թամբին վրայ, և սուր հերիւնի մը միջոցաւ որ ի հարկին դաշոյնի տեղ կընտր ծառայել, իւր չորս գամերը կառքին տախտակին մէջ դրաւ և՛ միւս երկուքն ալ արկղին տախտակին մէջ:

Յետոյ ձիերը լծեց այնպիսի արագութեամբ և ճարտարութեամբ, որ կարծես ի մանկութենէ անտի այս արհեստին մէջ մեծցած էր: